

**TOIMINTA-ASIAKIRJA SATEENKAARI-IHMISTEN YHDENVERTAISUUDEN
VAHVISTAMISEKSI JA EDISTÄMISEKSI**
Espoon seurakunnissa ja seurakuntayhtymän virastossa

Versio KHN 21.1.2019 & YV johtoryhmä 22.1.2019

ARMO • OIKEUDENMUKAISUUS • OSALLISUUS

Tervetuloa toivottava yhteisö

TAVOITE:

- Jokainen ihminen kokee olevansa tervetullut ja osallinen katsomatta seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoliseen identiteettiin. Rakennamme seurakunnista ja seurakuntayhtymästä ”tervetuloa toivottavan yhteisön” (Fredrik Modéus)

TOIMENPIDE:

- Työntekijät ja vapaaehtoiset kiinnittävät huomiota kieleen, jota käyttävät toimituksissa ja tilaisuuksissa.
- Vältetään erottelua ”heihin” ja ”meihin”.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Tilaisuuksien valmistelussa ja toteutuksessa puhuttelumuodot, sanamuodot ja tekstit ovat inklusiivisia
- Työntekijät viestivät myönteistä suhtautumista seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä ja heidän läheisiään kohtaan.
- Verkkosivuilla on aiheeseen liittyvää

Palvelulupaus

TAVOITE:

- Kaikki palvelumme ja toimintamme on seksuaalisen ja sukupuolten moneuden hyväksyvää ja huomioivaa.

TOIMENPIDE:

- Luodaan ilmapiiri, jossa jokainen saa itse päättää mitä haluaa muille kertoa yksityisasioistaan.
- Seurakunnasta tehdään turvallinen paikka nuorille pohtia omaa minuuttaan, johon kuuluu myös seksuaalisen ja sukupuolisen identiteetin pohdiskelu.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Rippikouluopetuksessa ja muussa kasvatustoiminnassa lähtökohtana on seksuaalisen suuntautuneisuuksien ja sukupuolisten identiteettien moneus. aineistoa.

Turvallisuuslupaus

TAVOITE:

- Kaikki palvelumme ja toimintamme on turvallista seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ihmisille ja heidän läheisilleen.

TOIMENPIDE:

- Jokainen seurakunta ja palveluyksikkö määrittelee, mikä tilaisuus, tilanne ja ympäristö on sellainen, jossa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset ovat turvassa.
- Syrjintään puututaan välittömästi.
- Halventaviin nimittelyihin puututaan, törkypostista ja häirinnästä raportoidaan eteenpäin.
- Epäasiallisen kohtelun kohdetta puolustetaan.
- Sitoudutaan tukemaan ja edistämään kaikenlaisten perheiden ja niissä elävien lasten asiaa.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Tilaisuuksien valmistelussa otetaan vakavasti huomioon toiveet siitä, että myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat voivat kokea turvalliseksi osallistua niihin.
- Kiinteistöissä otetaan huomioon toiveet turvallisten tilojen järjestämisestä ja turvallisesta palvelusta esim. wc-tilojen ja majoitusten suhteen
- Lomakkeiden kieltä ja sanamuotoja muokataan inklusiivisemmaksi.
- Yhteistyössä kumppaneiden (esim. lähetysjärjestöt) ja sidosryhmien kanssa pidetään esillä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten yhdenvertaisuuden periaatetta.

Pois ongelmalähtöisyydestä

TAVOITE:

- Emme tarkastele ihmisen seksuaalista suuntautuneisuutta ja sukupuolista identiteettiä ongelmalähtöisesti.

TOIMENPIDE:

- Palvelussa ja toiminnassa ei pidetä heteronormatiivisuutta itsestään selvyytenä tai aseteta sitä suosikkiasemaan.
- Kysymystä avioliitosta ei nosteta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten kohtaamisessa keskiöön, ellei asianosainen itse sitä halua.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Ei puhuta ikään kuin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset tai heidän kysymyksensä ovat seurakunnassa tai kirkossa ongelma.

Kouluttaudumme

TAVOITE:

- Järjestämme koulutusta monimuotoisuus- ja ihmisoikeuskysymyksistä luottamushenkilöille, vapaaehtoisille ja työntekijöille.

TOIMENPIDE:

- Seurakunnissa ja yksiköissä sitoudutaan järjestämään Kunnioittava keskustelu - työskentelyä, johon osallistuu ainakin luottamushenkilöitä ja työntekijöitä.
- Seurakunnissa ja yksiköissä sitoudutaan luomaan keskustelua ja ymmärrystä erilaisten näkemysten välille.
- Seurakunnissa ja yksiköissä annetaan tilaa epäilyille ja vastaväitteille rakentavassa ja toisiaan kunnioittavassa hengessä.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Työkokouksissa ja vastaavissa käydään läpi tämä toiminta-asiakirja.

Yhteyshenkilöt

TAVOITE:

- Jokaisessa seurakunnassa ja seurakuntayhtymän virastossa on työntekijä, joka on vastuullinen toimija seksuaalisen ja sukupuolisen monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämässä.

TOIMENPIDE:

- Jokainen seurakunta nimeää sateenkaaritoiminnan yhteyshenkilön.
- Yhteisen seurakuntatyön monikulttuurisuustyö koordinoi yhteyshenkilöverkoston toimintaa.
- Seurakuntayhtymän viestintä on mukana soveltuvin osin.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Verkkosivuilla ja muussa viestinnässä käy ilmi, kuka on kyseisen seurakunnan ja yhtymän viraston sateenkaaritoiminnan yhteyshenkilö.

Kokemusasiantuntijuus

TAVOITE:

- Hyödynnämme seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien luottamushenkilöiden, vapaaehtoisten, seurakuntalaisten ja työntekijöiden kokemusasiantuntijuutta monimuotoisuuden kysymyksissä ja sen edistämässä.

TOIMENPIDE:

- Kokemusasiantuntijuutta hyödynnetään tilaisuuksien valmistelussa ja suunnittelussa.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Järjestetään koulutuksellisia tilanteita, joissa annetaan mahdollisuus asianosaisille kertoa omasta uskostaan ja elämästään.

Perheet ja läheiset

TAVOITE:

- Annamme tilaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien perheiden ja läheisten kysymyksille ja kokemukselle.

TOIMENPIDE:

- Seurakunnat lisäävät valmiuttaan aktiivisesti etsiä ja kutsua sateenkaariperheitä mukaan kirkon elämään ja toimintaan.
- Seurakunnissa ja palveluyksiköissä kiinnitetään huomiota seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhusten erityistarpeisiin.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä käytetään asiantuntijoina, kun etsitään yhteyttä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluviin ihmisiin ja kehitettäessä toimintaa seurakuntien alueella asuville ihmisille.

Rakentava keskustelukulttuuri

TAVOITE:

- Käymme teologista ja eettistä keskustelua seksuaalisuudesta ja sukupuolisuudesta rakentavassa hengessä.

TOIMENPIDE:

- Luodaan tilanteita ja tiloja, joissa seksuaalisuudesta ja sukupuolisuudesta on mahdollista keskustella rakentavasti.
- Teologista ja eettistä keskustelua ei käydä henkilöimällä, vaan rakentavasti argumentoimalla ja eri näkemyksiä kunnioittamalla.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Tavoitteeksi asetetaan, että esim. raamattupiirissä on turvallista tuoda esiin, että itse kuuluu seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön tai että omassa lähipiirissä on seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä.

Vastustamme yleistyksiä

TAVOITE:

- Emme leimaa emmekä stigmatisoi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä. Leimaamisen ja stigmatisoinnin vastustaminen edistää kaikkien hyvinvointia ja vahvistaa mielenterveyttä.

TOIMENPIDE:

- Osallistutaan aktiivisesti eri keskustelufoorumeille ja sidosryhmiin, joissa edistetään ihmisten hyvinvointia ja vastustetaan stigmatisointia.

KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI:

- Ihmisten hyvinvoinnin edistämässä ja stigmatisoinnin purkamisessa pidetään esillä myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten kysymyksiä ja tilannetta.